

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІЗМАЇЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА УКРАЇНСЬКОЇ І ВСЕСВІТНЬОЇ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ

ЄВРОПЕЙСЬКА КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА СИСТЕМА

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ПАКЕТ

освітній ступінь	<u>магістр</u>
галузь знань	<u>03 Гуманітарні науки</u>
спеціальність	<u>032 Історія та археологія</u>

ЗМІСТ

- 1. Загальна інформація про факультет та випускову кафедру**
- 2. Описи освітніх програм спеціальності**
- 3. Інформація про окремі компоненти освітньої програми**

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ФАКУЛЬТЕТ ТА ВИПУСКОВУ КАФЕДРУ

1.1. Інформація про факультет

Назва: Факультет української філології та соціальних наук

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, каб. 304

Телефон деканату: (04841) 5-36-60

Веб-сторінка факультету: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: idgu.fufsn@gmail.com

Декан факультету: Чорна Ліана Володимирівна - кандидат історичних наук,
доцент.

1.2. Інформація про кафедру

Назва: Кафедра української і всесвітньої історії та культури

Адреса: м. Ізмаїл, проспект Миру, 9, ауд. 305

Телефон кафедри: (04841) 5-58-47

Веб-сторінка кафедри: <http://idgu.edu.ua/fufisn>

Електронна пошта: kafist.idgu@gmail.com

Завідувач кафедри: Церковна Віра Георгіївна – кандидат історичних наук,
доцент.

Перелік освітніх програм спеціальності:

- Історія та археологія: історія. Історичне туризмознавство.

2. ОПИСИ ОСВІТНІХ ПРОГРАМ СПЕЦІАЛЬНОСТІ

2.1. Освітньо-професійна програма «Історія та археологія: історія. Історичне туризмознавство».

2.1.1. Профіль освітньої програми

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищої освіти та структурного підрозділу	Ізмаїльський державний гуманітарний університет, факультет української філології та соціальних наук, кафедра української і всесвітньої історії та культури
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр, кваліфікація: магістр історії та археології (за спеціалізацією «Історія. Історичне туризмознавство»)
Офіційна назва освітньої програми	Освітньо-професійна програма другого (магістерського) рівня вищої освіти «Історія. Історичне туризмознавство»
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом одиничний, 90 кредитів ЄКТС, термін навчання – 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію серія УД № 16005155 від 03.04.2018 р.
Цикл/рівень	НРК України – 7 рівень, FQ-EHEA – другий цикл, EQF-LLL – 7 рівень
Передумови	Наявність ступеня бакалавра або магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня спеціаліста)
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	01.07.2023
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://idgu.edu.ua/ects
2 – Мета освітньої програми	
Програма призначена для оволодіння студентами дослідницькими практиками, зокрема сучасними теоретико-методологічними засадами і методами вивчення та інтерпретації історичного минулого, вироблення навичок професійної (аналітичної, викладацької, консультативної, комунікативної, організаційно-методичної) діяльності, формування здатностей застосовувати набуті знання та навички для вивчення, збереження та використання культурного спадку, вирішення актуальних проблем сьогодення	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	Гуманітарні науки / Історія та археологія / Історія. Історичне туризмознавство

Орієнтація освітньої програми	Освітньо-професійна
Основний фокус освітньої програми та спеціалізації	Спеціальна освіта в історичній галузі, що орієнтована на вивчення системи наукових теорій, концепцій, гіпотез, принципів, категорій, методів, які використовуються у процесі історичного пізнання, а також практичне застосування цих знань і вмінь у краєзнавчо-туристичній діяльності
Особливості програми	Програма поєднує теоретичний зміст предметної області з можливістю вирішення прикладних завдань у сфері історичного туризму. Програма містить два види практики: науково-педагогічну та науково-дослідну
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Магістр історії та археології може займати первинні посади згідно з Національним класифікатором України «Класифікатор професій» ДК 003:2010:</p> <p>2310.2 Викладач закладу вищої освіти</p> <p>2320 Викладач професійно-технічного навчального закладу</p> <p>2431.1 Молодший науковий співробітник (архівна справа, музеєзнавство)</p> <p>2433.1 Молодший науковий співробітник (історія)</p> <p>2442.1 Молодший науковий співробітник (археографія, археологія)</p> <p>2443.2 Історик</p> <p>2443.2 Консультант з питань історії</p> <p>2481.2 Екскурсовод</p> <p>2481.2 Туризмознавець</p>
Подальше навчання	Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Студентоцентроване навчання; персоналізований підхід до кожного студента; зорієнтованість на вирішенні індивідуальної навчальної проблеми. Організаційні форми: лекції, семінари, індивідуальні заняття, самостійна робота, практична робота, підготовка кваліфікаційної роботи.
Оцінювання	Оцінювання навчальних досягнень студентів здійснюється за чотирибальною шкалою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно), 2-рівнева шкалою (зараховано / незараховано), 100-бальною шкалою. Форми контролю: поточний, проміжний (модульний), підсумковий (семестровий), захист практик, атестаційний екзамен, захист кваліфікаційної роботи.

6 – Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі та проблеми в галузі історії та історичного туризмознавства, в процесі різнопланової фахової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій, а також характеризується комплексністю та невизначеністю умов
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК 1. Здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації</p> <p>ЗК 2. Вміння організувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем</p> <p>ЗК 3. Здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість</p> <p>ЗК 4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації</p> <p>ЗК 5. Здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери</p>
Фахові компетентності спеціальності (ФК)	<p>ФК 1. Здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію</p> <p>ФК 2. Здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних</p> <p>ФК 3. Вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі</p> <p>ФК 4. Здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації</p> <p>ФК 5. Здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки</p> <p>ФК 6. Вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах</p> <p>ФК 7. Вміння застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах</p> <p>ФК 8. Здатність застосовувати поглиблені знання з історичного туризмознавства при підготовці та виконанні наукових</p>

	<p>проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем</p>
7 – Програмні результати навчання	
<p>Знання та розуміння</p>	<p>ПРН 1. Запам'ятовувати або відтворювати глибокі знання в галузі історії з позначенням новацій останнього часу</p> <p>ПРН 2. Знати специфіку розвитку історичного пізнання в конкретні історіографічні періоди, в тому числі й на сучасному етапі</p> <p>ПРН 3. Знати професійні норми в галузі історії, основні етапи наукового пошуку та завдання кожного з них</p> <p>ПРН 4. Розуміти та інтерпретувати основні теоретичні та методологічні проблеми сучасної історичної науки</p> <p>ПРН 5. Розуміти та інтерпретувати шляхи формування репрезентативної джерельної бази при розробці певної історичної проблематики, зв'язок та різницю між історичними фактами у джерелі та історіографічними фактами у науковій літературі</p> <p>ПРН 6. Розуміти та інтерпретувати вибір методології та методів при здійсненні власного дослідження</p>
<p>Застосування знань та розумінь</p>	<p>ПРН 7. Пояснювати взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, оцінювати альтернативні варіанти інтерпретації основних тенденцій та особливостей історичного розвитку людства у певні історичні періоди</p> <p>ПРН 8. Аналізувати взаємозв'язки між позицією професійного історика та пануючими у суспільстві поглядами на минуле</p> <p>ПРН 9. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням іноземної мови</p> <p>ПРН 10. Виявляти ініціативу, яка спрямована на збереження та управління культурною спадщиною</p> <p>ПРН 11. Аналізувати явища та процеси світової історії з урахуванням сучасних теорій суспільного розвитку</p> <p>ПРН 12. Визначати інформаційний потенціал конкретних історичних джерел при вирішенні певної наукової проблеми</p> <p>ПРН 13. Досліджувати життя та діяльність конкретних людей з урахуванням досягнень сучасної біографістики</p> <p>ПРН 14. Здійснювати експертизу пам'яток матеріальної та духовної культури, в тому числі з метою їх подальшого</p>

	<p>використання в сфері туризму та рекреації</p> <p>ПРН 15. Використовувати на практиці набуті знання з історичного туризмознавства з метою розроблення туристичних маршрутів, ведення туристичного бізнесу, управління туристично-рекреаційними системами</p>
Формування суджень	<p>ПРН 16. Визначати соціальні функції історика в нових умовах, встановлювати ефективну комунікацію з представниками інших гуманітарних та природничих наук</p> <p>ПРН 17. Обґрунтувати мету та завдання власного дослідження з урахуванням актуальних проблем сьогодення, визначати вплив на хід та результати дослідження традицій певних наукових шкіл</p> <p>ПРН 18. Критично оцінювати ступінь розробленості дослідницької проблеми та отриманих результатів фахівцями, узагальнювати результати власного дослідження</p>
Комунікація	<p>ПРН 19. Виявляти повагу до різноманітних національних спільнот як невід’ємної складової історії України, співпрацювати з носіями різних історичних і культурних цінностей</p> <p>ПРН 20. Створювати умови для комунікації із представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій</p> <p>ПРН 21. Практикувати дотримання етичних принципів ведення дискусій та оприлюднення результатів наукової праці</p>
Автономія і відповідальність	<p>ПРН 22. Відповідати сучасним вимогам до організації навчального процесу, поширювати кращий досвід професійної діяльності</p> <p>ПРН 23. Виявляти самостійність і соціальну відповідальність, громадянські та патріотичні чесноти при виконанні функціональних обов’язків</p> <p>ПРН 24. Переглядати результати власної праці та визнавати власну відповідальність за свої вчинки</p>
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	<p>Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними працівниками, які мають науковий ступінь та/або вчене звання, складає більш ніж 50% від загальної кількості годин (які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – більш ніж 25%); науково-педагогічних працівників, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом в дослідницькій, управлінській, інноваційній або творчій сферах діяльності – більш ніж 15%</p>
Матеріально-технічне забезпечення	<p>Забезпеченість аудиторним фондом, комп’ютерними робочими місцями, лабораторіями, необхідними для виконання навчальних</p>

	планів; мінімальний відсоток кількості аудиторій з мультимедійним обладнанням відповідає ліцензійним умовам провадження освітньої діяльності. Наявність соціально-побутової інфраструктури: бібліотеки, у тому числі читального залу; пунктів харчування; актового залу; спортивного залу; спортивних майданчиків; медичного пункту. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком – 100%
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	Інформаційне забезпечення: бібліотечний ресурс (фахова література, вітчизняні та закордонні фахові періодичні видання, в тому числі в електронному вигляді), електронний репозитарій, доступ до баз даних періодичних наукових видань, наявність веб-сайту ІДГУ, наявність електронного ресурсу Google Suite for Education. Навчально-методичне забезпечення: опис освітньої програми, початковий план, робочий навчальний план, робочі програми, комплекси навчально-методичного забезпечення, навчальні матеріали з кожної дисципліни навчального плану, програми практичної підготовки, робочі програм практик, методичні матеріали для проведення атестації здобувачів
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників у вітчизняних ЗВО
Міжнародна кредитна мобільність	Universitatea Dunarea de Jos (Галац, Румунія) – угоди щодо семестрового академічного обміну, проведення спільного (паралельного) навчання і видачі дипломів, стажування науково-педагогічних працівників
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Наявна можливість для фізичних осіб

2.1.2. Перелік компонентів освітньої програми

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
1	2	3	4
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Методологія та організація наукових досліджень	4	залік
ОК 2.	Психологія та педагогіка вищої школи	5	екзамен
ОК 3.	Методика викладання історії у ЗВО	5	екзамен
ОК 4.	Теорія та методологія історії	5	екзамен
ОК 5.	Актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії	5	екзамен
ОК 6.	Науково-педагогічна практика	6	захист практики
ОК 7.	Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи	15	захист практики
Загальний обсяг обов'язкових компонентів:		45	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Вибірковий блок 1 (вибір факультету)</i>			
ВБ 1.1.	Туризмологія	6	екзамен
ВБ 1.2.	Регіональна історія України	5	залік

ВБ 1.3.	Екскурсологія	5	екзамен
ВБ 1.4.	Англійське академічне письмо	5	екзамен
<i>Вибірковий блок 2 (вільний вибір студента)</i>			
ВБ 2.1.	Право інтелектуальної власності / Застосування інформаційних технологій в науково-дослідній роботі	3	залік
ВБ 2.2.	Історія пострадянських країн / Етнодемографічні процеси сучасного світу	3	залік
ВБ 2.3.	Бессарабське питання в європейській дипломатії (XIX-XX ст.) / Традиційні культури етносів Українського Подунав'я	3	залік
ВБ 2.4.	Дворянство в історії та культурі України / Макро-, мікро- і мета історія	3	залік
ВБ 2.5.	Історична урбаністика / Друга світова війна: проблеми вивчення та інтерпретації	3	залік
ВБ 2.6.	НАТО в системі євроатлантичної безпеки / Світова культура XX – початку XXI ст.	3	залік
ВБ 2.7.	Історичний туризм в Україні та світі / Музейний туризм та етнотуризм	3	залік
ВБ 2.8.	Туристичне краєзнавство / Міжнародний туристичний бізнес	3	залік
Загальний обсяг вибірових компонент:		45	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

2.1.3. Форма атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 032 «Історія та археологія» проводиться у формі кваліфікаційного екзамену й публічного захисту кваліфікаційної роботи та завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр з історії та археології за спеціалізацією «Історія. Історичне туризмознавство».

3. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОКРЕМІ КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ

3.1. Освітньо-професійна програма «Історія та археологія: історія. Історичне туризмознавство»

Обов'язкові компоненти Загальні нормативні дисципліни

Методологія та організація наукових досліджень

1. КОД: ОК 1

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації; вміння організовувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем; здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.

Фахові компетентності спеціальності: здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні теоретичні поняття курсу, що дозволить їм зрозуміти сутність процесу наукового дослідження; основні психологічні закономірності, які потрібно враховувати при організації наукового дослідження, інтерпретації даних; логіку наукового дослідження; методологію написання наукових повідомлень; основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі; принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у навчальному закладі вищої освіти; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи; дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників.

Вміти: формулювати наукові проблеми; підбирати адекватні методи наукового дослідження з метою вирішення дослідницьких завдань; формулювати робочі

гіпотези та визначати дослідницькі завдання; визначати діагностичні виміри досліджуваних явищ; планувати структуру, зміст, процес організації лекції, практично-семінарського заняття; виступати перед аудиторією, здійснювати наукову роботу; планувати педагогічну діяльність, вибирати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Вступ до методології наукового дослідження. Три аспекта науки: соціальний інститут, результат, процес. Критерії науковості знання: істинність, обґрунтованість, інтерсуб'єктивність. Форми організації наукового знання: факт, положення, поняття, категорія, принцип, закон, теорія, ідея, парадигма. Правила визначення понять. Загальні характеристичні риси наукової діяльності. Особливості індивідуальної наукової діяльності. Норми наукової етики. Соціальна відповідальність вчених. Принципи наукового пізнання: детермінізм, відповідність, додатковість. Сучасне розуміння наукових принципів. Логіка виділення принципів наукового пізнання. Засоби та методи наукового дослідження. Співвідношення теоретичних та емпіричних методів у науковому дослідженні. Пошук та формулювання наукової теми. Правила роботи з науковою літературою. Наукова проблема як основа задуму дослідження. Актуальність проблеми та її обґрунтування. Категоріальний апарат наукового дослідження. Понятійний апарат дослідження і його операціоналізація. Пошук протиріч як пошук наукових проблем. Проблеми дослідницької аргументації. Співвідношення конструктів та фактів у дослідженні. Формування понятійного мислення вченого. Мета-узагальнення наукових понять.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Білуха М.Т. Основи наукових досліджень / М.Т. Білуха. – К: Вища школа, 1997. - 271 с.
2. Лебеденко О.М. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу: Навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. – Ізмаїл: РВВ ІДГУ, 2011. – 104 с.
3. Новиков А.М. Методологія / А.М. Новиков, Д.А. Новиков. – М.: СИН-. ТЕГ. – 668 с.
4. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень / І.С. П'ятницька-Позднякова. – К.: ЦНЛ, 2003. – 116 с.

5. Шейко В.М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності / В.М. Шейко, Н.М. Кушнарєнко. – К.: Знання, 2004. – 307 с.

10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.

11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

*Дисципліни професійної підготовки
Педагогіка та психологія вищої школи*

1. КОД: ОК 2

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: проф. Макарчук Н.О., проф. Кічук Н.В.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: вміння організовувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем; здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.

Фахові компетентності спеціальності: вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: Основні категорії, принципи та методи психології вищої школи як науки; загальні психологічні характеристики студентського віку та студентської групи; зміст і механізми професійного становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою; психологічні особливості взаємодії викладача зі студентами; психологічні аспекти особистості та діяльності викладача вищої школи; психологічні проблеми закладу вищої освіти як соціальної організації, психологічні фактори педагогічної та наукової діяльності викладачів та їхньої успішної кар'єри. основні принципи освіти в Україні; систему освіти України; основні цілі та ідеї Болонського процесу; права та обов'язки учасників навчально-виховного процесу; структуру державних стандартів вищої освіти; вимоги до складу і змісту навчально-методичної документації з спеціальності та дисципліни; сутність нових та інформаційних технологій навчання у вищій школі; принципи організації педагогічного контролю й аналізу його результатів; сутність та закономірності навчально-виховного процесу у вищій школі; форми та методи організації навчання студентів; норми, критерії оцінювання знань, умінь та професійних навичок майбутніх фахівців в умовах використання кредитно-трансферної системи навчання; методи аналізу ефективності педагогічного управління студентським колективом; специфіку виховної роботи у закладі вищої освіти; принципи, основи педагогічної майстерності викладача вищої школи; дидактичні принципи дистанційної освіти та побудови електронних навчальних посібників.

Вміти: орієнтуватися в сучасних психологічних проблемах вищої школи; здійснювати психологічний аналіз ефективності навчально-виховного процесу в умовах вищої школи; використовувати теоретичні знання та практичні навички із психології вищої школи для аналізу й діагностики сформованості власних професійно спрямованих якостей; самостійно розбиратися на постановці і вирішенні психологічних проблем, пов'язаних з організацією педагогічної та професійної діяльності; укладати та проводити базове психологічне дослідження в умовах навчально-виховного процесу ЗВО; диференціювати прояви типових та індивідуальних психологічних особливостей студентів як суб'єктів педагогічної взаємодії у вищій школі. грамотно ставити і вирішувати психологічні завдання при учбового та виховного процесів у закладі вищої освіти. Планувати педагогічну діяльність, вибирати найбільш ефективні форми та методи роботи із студентами; займатися самоосвітою, творчо використовувати інноваційні технології у навчальній і виховній роботі зі студентською молоддю; організовувати та аналізувати свою педагогічну діяльність; забезпечувати послідовність та логічність викладання навчального матеріалу; розробляти і проводити заняття різних видів; аналізувати навчальну та навчально-методичну літературу і використовувати її в педагогічній практиці; організовувати навчальну діяльність студентів, керувати та оцінювати її результати; застосовувати основні методи діагностики знань і умінь студентів з дисципліни, вносити корективи в процес навчання з урахуванням результатів діагностики; застосовувати сучасні інформаційні технології у навчальному процесі.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: –

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Психологія вищої школи, її предмет, завдання та методи. Загальна психологічна характеристика студентського віку. Професійне становлення особистості студента як майбутнього фахівця з вищою освітою. Психологія студентської групи. Психологічний аналіз учіння студентів. Психологія виховання студентської молоді. Психологічні засади управління навчальним процесом у вищій школі. Психологія особистості викладача вищої школи. Психологія педагогічної взаємодії викладача зі студентами. Психологічний аналіз конфліктів у педагогічній взаємодії, шляхи їх запобігання та стратегії вирішення. Загальні основи педагогіки вищої школи. Предмет і завдання педагогіки вищої школи. Викладач закладу вищої освіти. Основи дидактики вищої школи. Методи, засоби та форми навчання у закладі вищої освіти. Контроль за навчально-пізнавальною діяльністю студентів. Зміст освіти у вищій школі. Виховна робота із студентською молоддю. Система освіти України. Психолого-дидактичні основи процесу навчання. Система забезпечення якості освіти. Нові технології навчання. Вища школа як педагогічна система. Методи та методика педагогічних досліджень.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексюк А. М. Педагогіка вищої освіти України: Історія. Теорія: Підручник для студентів, аспірантів та молодих викладачів вузів / Міжнародний фонд «Відродження». – К.: Либідь, 1998. – 558 с.

2. Викладач вищої школи: психолого-педагогічні основи підготовки / За заг. ред. О.Г. Мороза. – К: НПУ, 2006. – 208 с.
3. Вища освіта в Україні: Навч. посіб. / В.Г. Кремень, С.М. Ніколаєнко, М.Ф. Степко – К: Знання, 2005. – 327 с.
4. Педагогіка вищої школи: підручник / АПН України; Інститут вищої освіти / Василь Григорович Кремень (ред.). – К. : Педагогічна думка, 2009. – 256 с.
5. Цимбалюк І.М. Підвищення професійної кваліфікації. Психологія педагогічної праці: Навчально-методичний посібник / І.М. Цимбалюк. – К: ВД «Професіонал», 2004. – 150 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Методика викладання історії у ЗВО

1. КОД: ОК 3
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
Фахові компетентності спеціальності: вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у закладах вищої освіти; вміння застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у закладах вищої освіти.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: технологію написання планів і текстів лекційних занять, рецензій на підручники і навчальні посібники, викладу власного бачення тем, що вивчаються, розроблення практичних занять із фіксацією пізнавальних завдань і методів контролю їх виконання.
Вміти: обговорювати плани і тексти лекцій, рецензії на підручники та навчальні посібники, аналізувати запропоновані варіанти авторських навчальних програм історичних курсів, моделювати ситуації семінарських занять, самостійно опрацьовувати історичний матеріал і проводити критичну роботу з історичними текстами, опанувати методи складання питань, завдань і вправ з історії, розрізняти та застосовувати на практиці різні форми контролю з історичних дисциплін, структурувати вільний час та самостійну роботу студентів, оволодіти принципами створення комп'ютерних програм з історичних курсів, усвідомлювати інтелектуальний потенціал як викладача, так студента.
7. ПЕРЕКВІЗИТ: Теорія та методологія історії
8. ЗМІСТ КУРСУ:

Концептуальні засади освіти у вищій школі. Стан і завдання вищої освіти України в контексті Болонського процесу. Організація навчального

процесу в кредитно-модульній системі підготовки фахівців. Основні риси вузівської історичної освіти. Зміст процесу освіти. Навчальний план історичного факультету. Навчальна програма. Стандарт вищої освіти. Процес навчання історії та його закономірності. Структурні компоненти процесу навчання, зв'язок між ними. Співвідношення закономірностей, принципів і правил навчання історії у ЗВО. Структура історичних знань студентів. Методи і засоби навчання історії у вищій школі. Дидактичні функції засобів навчання. Проблеми вузівського підручника з історії. Види унаочнення, їх характеристика. Використання технічних засобів навчання при викладанні історії у вищій школі. Види і форми організації навчального процесу. Організація навчальних і переддипломних практик. Самостійна навчально-пізнавальна робота студентів. Науково-дослідна робота студентів. Діагностика навчання історії. Вимоги до організації контролю попередньої підготовки студентів. Поточний тематичний і підсумковий контроль. Методи і форми контролю. Системи оцінювання знань студентів. Організація навчального процесу як науково-педагогічної творчості викладача історії. Співвідношення наукової і педагогічної діяльності викладача історії. Атестація наукових і науково-педагогічних кадрів з історії. Професіограма викладача історії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Астахова Е.В. Методика организации и проведения семинарских занятий по предметам гуманитарного цикла: Для магистрантов, аспирантов, преподавателей высшей школы. – Харьков : Харьковский гуманитар. ин-т "Народная укр. академия", 2000 . – 51 с.
  2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури. – Київ: Центр навчальної літератури, 2006.– 384 с.
  3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: Навчальний посібник / Н.О. Гончарова. – Х: ФОП Шейніна О.В., 2009. – 328 с.
  4. Методика викладання в вищій школі: Метод конкретних ситуацій («кейс-стаді»): опорний конспект лекцій для рівня підготовки «магістр» / Уклад. І.В. Іванова., Н.В.Микитенко. – К: КНТЕУ, 2002. – 33с.
  5. Фіцула М.М. Педагогіка: Навчальний посібник для студентів вищих педагогічних закладів освіти / М.М. Фіцула. – К: Видавничий центр «Академія», 2002. – 528с.
  10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
  11. МОВА НАВЧАННЯ: українська
- КОРЕКВІЗИТ:** Управління освітніми системами

Теорія та методологія історії

1. КОД: ОК 4
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: проф. Циганенко Л.Ф.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: основні концепції історичного процесу та історичний понятійний апарат, особливості уявлень про парадигми історичного процесу, про теоретико-методологічні засади вивчення історичного минулого.

Вміти: орієнтуватися в методологічному інструментарії історика та вміти використати його на практиці, володіти навичками історичного мислення й аналізу.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Теорія історичної науки. Основні поняття і категорії історичного процесу і процесу історичного пізнання. Види джерел та методи історії. Виникнення історичної свідомості. Ідея круговороту історичного процесу. Лінійність історичного часу. Циклічність історичного процесу. Історизм. Становлення історії як фахової й наукової дисципліни. Роль особи в історії. Суспільство як предмет історії у філософії позитивізму. Психолого-генетична методологія історії. Теорія історичного процесу в матеріалістичній метафізиці. Гносеологічні проблеми історії баденської школи неокантіанства. Криза класичного історизму. Дослідницькі комплекси. Квантифікація. Культурна історія. Онтологічні та гносеологічні проблеми історії. Герменевтика як засіб розуміння історії. Історична наука постмодернізму. Історична Антропологія і Етнологія. Головні категорії історичного пізнання. Принципи історичного дослідження. Евристика. Правила постановки інноваційно-стратегічних дослідницьких питань. Критика. Інтерпретація. Нарратив. Стратегія історичного дослідження. Основні методи історичного дослідження. Загальнонаукові, міждисциплінарні, спеціальні методи. Види історичних наукових робіт.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Зашкільняк Л. Методологія історії від давнини до сучасності / Л. Зашкільняк. – Львів: Вид-тво ЛНУ ім. І. Я. Франка, 1999. – 228 с.

2. Космина В.Г. Проблеми методології цивілізаційного аналізу історичного процесу: монографія / В.Г. Космина. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2011. – 310 с.

3. Нові підходи до історіописання / Упоряд. П. Берка. – К: Ніка-Центр, 2010. 638 с.
4. Тельвак В. Історіософія та методологія історії. – Ч.1. Історіософія. – Дрогобич, 1999. – 106 с.
5. Ящук Т.І. Філософія історії. Курс лекцій / Т.І. Ящук. – К. : Либідь, 2004. – 534 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Актуальні питання сучасної світової та вітчизняної історіографії

1. КОД: ОК 5
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Церковна В.Г.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.
Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: основні течії, напрямки та школи в сучасній світовій та вітчизняній історіографії, їх історичний, концептуальний та методологічний зміст; базові історичні поняття та терміни; сучасні історичні та історіографічні концепції та їхній методологічний потенціал для вирішення проблемних питань; особливості сучасного філософського дискурсу щодо історичного процесу; особливості лінійної і циклічної моделей історії; основні напрямки у вирішенні таких проблем як проблема єдності і багатоманітності в історії, проблеми суб'єкта історії, смислу історії.
Вміти: розрізнити специфіку світобачення і світорозуміння кожної культурно-історичної епохи; виділяти основні етапи розвитку історико-філософської думки; з'ясувати основні фактори виникнення, розвитку та змін у формах історіописання відповідно до історичної доби; користуватися науковою термінологією, основними історико-філософськими категоріями і поняттями; аргументовано відстоювати власні погляди на ту чи іншу проблему, толерантно ставитися до протилежних думок; свідомо використовувати наукову методологію у різних видах діяльності, орієнтуватись в сучасних здобутках

людства в галузі філософії, науки та культури; застосовувати отримані знання у вирішенні професійних завдань; збагачувати індивідуальний науковий світогляд і духовну культуру шляхом самоосвіти.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Головні етапи розвитку історичної думки до середини ХХ століття. Основні риси розвитку світової історіографії в другій половині ХХ – на початку ХХІ століття. Епістемологічна криза і пошуки нових моделей історіописання. Етапи і напрями розвитку історичних студій. Проблема історичного синтезу. Провідні напрями і школи в сучасній світовій історіографії. Кліомертика та її перспективи. Культурно-антропологічна історія. Мікроісторія та локальна історія. Гендерні студії. Економічна і соціальна історія. «Нова історія міжнародних відносин». Культурно-антропологічна історія. Проблеми національної історії. Наукові напрями української історіографії ХІХ – початку ХХ ст. Вивчення історії України в діаспорі (ХХ – початок ХХІ ст.). Трансформації української історичної науки на межі ХХ – ХХІ ст. Київська Русь в українській та російській історії. Формування козацької верстви. Т. Шевченко, М. Костомаров, П. Куліш в українському національному відродженні. Сутність поглядів сучасних науковців на міську реформа 1870 р. та розвиток комунального господарства міст Південної України. Дискусії істориків про діяльність М. Грушевського та С. Петлюри в період Української революції. Історіографічні оцінки сутності махновського руху. Розкол в ОУН на початку Другої світової війни: питання в історіографії. Дискусії істориків про постаті С. Бандери, Р. Шухевича, А. Мельника, О. Теліги. Реформи хрущовської «відлиги» в Україні: історіографічний аспект проблеми. Дисидентський рух в Україні: проблема в історіографії.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Зашкільняк Л. Сучасна світова історіографія. Посібник для студентів історичних факультетів університетів / Л. Зашкільняк. – Львів: ПАІС, 2007. – 312 с.
2. Історіографія історії України: Курс лекцій / Коцур В.П., Коцур А.П. - Чернівці: Золоті литаври, 1999. - 520 с.
3. Историография истории нового и новейшего времени стран Европы и Америки / Под ред. И.П. Дементьева и А.И. Патрушева. – М.: Простор ЧеРо, 2000. – 432 с.
4. Колесник І. Українська історіографія: концептуальна історія / І. Колесник. – К: Інститут історії України НАН України, 2013. – 566 с.
5. Копилов С.А. Світова історіографія новітньої доби: навчально-методичний посібник для студентів історичного факультету / Копилов С.А. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2012. – 55 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Науково-педагогічна практика

1. КОД: ОК 6

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 2

4. ЛЕКТОР: -

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: вміння організовувати творчі колективи з метою розв'язання комплексних міжпредметних проблем; здатність застосовувати набуті знання та навички у практичних ситуаціях, виявляючи ініціативу та підприємливість; здатність до адаптації та дії в новій ситуації; здатність взаємодіяти з представниками інших професійних груп гуманітарної сфери.

Фахові компетентності спеціальності: вміння застосовувати принципи та методи педагогіки і психології у навчально-виховному процесі у вищих навчальних закладах; вміння застосовувати сучасні методи викладання історії та суміжних дисциплін у вищих навчальних закладах.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: структурну своєрідність навчального (робочого) плану, типової (робочої) навчальної програми дисципліни; проблемні питання навчально-виховного процесу у ВНЗ та науково-методичні підходи до їх розв'язання; різновид інтерактивних освітніх технологій.

Вміти: застосовувати загально-педагогічні методи дослідження; інтегрувати теоретичні наукові знання у практику; проводити історичне дослідження; апробувати поточні результати наукового дослідження та презентувати його результати.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень; психологія та педагогіка вищої школи; методика викладання історії у ЗВО; теорія та методологія історії; актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії.

8. ЗМІСТ ПРАКТИКИ:

Основною базою практики є кафедра української і всесвітньої історії та культури, яка забезпечить проведення студентами-магістрами навчальних занять, виховних і позааудиторних заходів з фаху. Педагогічна практика складається з 4 напрямків: 1) навчальна робота (проведення лекційних, семінарських і лабораторних занять; відвідування занять провідних викладачів кафедри та своїх однокурсників із подальшим їх аналізом; проведення індивідуальних занять зі студентами); 2) методична робота (розробка конспектів лекцій, підготовка навчально-методичних матеріалів до семінарських, лабораторних занять і самостійної роботи студентів; ознайомлення з робочими навчальними планами, навчальними і робочими навчальними програмами дисциплін відповідних напрямів підготовки; складання завдань для проведення модульного та підсумкового контролю, розробка і впровадження інноваційних форм, методів і технологій навчання; вивчення і впровадження передового досвіду організації навчального процесу; 3) організаційна робота (участь у виховній роботі в студентському колективі, виконання доручень куратора академічної групи; участь у профорієнтаційній

роботі; участь в організації та проведенні організаційно-виховних заходів; ознайомлення з планом організаційно-виховної роботи факультету, кафедри; участь у роботі кафедри української і всесвітньої історії та культури, факультету української філології та соціальних наук; ознайомлення з основними принципами управління діяльністю структурного підрозділу університету; ознайомлення з правилами оформлення виробничої документації.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Баханов К.О. Організація практики студентів педагогічних університетів з методики навчання історії. – Бердянськ, 2007.
2. Бутенко Н.Ю. Педагогічна практика: підготовка та реалізація: Навчальний посібник / Н.Ю. Бутенко, Л.М. Грищенко. – Київ, 2005.
3. Гончарова Н.О. Методика викладання історії у вищій школі: навчальний посібник. – Харків-Ізмаїл: ФОП Шейніна О.В., 2009.
4. Гончарова Н.О. Педагогічна практика студентів історичної спеціальності. Навчально-методичний посібник. – Ізмаїл, 2009.
5. Горохівський П.І. Методика викладання історичних дисциплін у вищій школі: Курс лекцій: Навчально-методичний посібник для магістрантів денної та заочної форм навчання. – Умань, 2013.

Науково-дослідна практика з підготовкою кваліфікаційної роботи

1. КОД: ОК 7

2. РІК НАВЧАННЯ: другий

3. СЕМЕСТР: 3

4. ЛЕКТОР: -

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність виявляти та опрацьовувати історичні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти та узагальнювати цю інформацію; здатність здійснювати історичні дослідження з визначеної тематики, в тому числі використовуючи методологічний інструментарій інших гуманітарних наук, застосовуючи інформаційно-комунікативні технології та інформаційні бази даних; вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі; здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність відрізнити специфіку у підходах до вирішення проблем в галузі історії представників різних наукових напрямів та шкіл, критично осмислювати новітні досягнення історичної науки.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: сутність та особливості методології наукового дослідження; основні принципи роботи з емпіричною базою дослідження; методи наукових досліджень; види інформаційного забезпечення та використання джерел інформації у науково-дослідній роботі; наукознавчі та методологічні основи наукових досліджень; особливості організації науково-дослідної роботи; вимоги

до оформлення результатів науково-дослідної роботи; етичні та правові основи наукової діяльності тощо.

Вміти: застосовувати понятійний апарат методології наукових досліджень; відбирати та аналізувати необхідну інформацію; формулювати мету, завдання та гіпотезу наукового дослідження; планувати та проводити емпіричні дослідження; порівнювати отримані результати дослідження із теоретичними обґрунтуванням проблеми; формулювати висновки наукового дослідження; оприлюднювати та упроваджувати результати науково-дослідної практики; складати звіти та доповіді тощо.

7. ПЕРЕКВІЗИТ: Методологія та організація наукових досліджень; психологія та педагогіка вищої школи; методика викладання історії у ЗВО; теорія та методологія історії; актуальні проблеми сучасної світової та вітчизняної історіографії.

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Основною базою практики є кафедра української і всесвітньої історії та культури, яка створює умови формування науковця та дає оцінку готовності магістрантів до виконання функціональних обов'язків дослідника. Програма включає: складання індивідуального графіку проходження науково-дослідної практики та погодження його з науковим керівником; ознайомлення студента з вітчизняною та іноземною науковою літературою, історичними джерелами з метою формування студентом бібліографічного списку за обраним напрямом дослідження; опрацювання авторефератів дисертацій за останні п'ять років за обраним напрямом досліджень; ознайомлення зі змістом публікацій у фахових виданнях за останні п'ять років за обраним напрямом досліджень, вибір наукової статті, яка найповніше відповідає науковим інтересам практиканта та написання рецензії на неї; підготовка тез для виступу на науково-практичній конференції за відповідною проблематикою (участь у конференції обов'язкова); підготовка наукової статті за обраним дослідницьким напрямом з дотриманням вимог фахових видань (друк статті – бажаний); продовження написання та остаточне оформлення кваліфікаційної роботи; оформлення звіту про проходження науково-дослідної практики, його захист.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Лебеденко О.М. Науково-дослідна робота студента в системі навчального процесу: Навчально-методичний посібник для студентів-істориків / О.М. Лебеденко, Н.О. Гончарова. – Ізмаїл, 2011.
2. Микитюк О.М. Становлення та розвиток науково-дослідної роботи у вищих навчальних закладах України (історико-педагогічний аспект) / О.М. Микитюк. – Харків, 2003.
3. Основи наукових досліджень. Організація самостійної та наукової роботи студента: Навчальний посібник / Я.Я. Чорненький, Н.В. Чорненька, С.Б. Рибак. – Київ, 2006.
4. Петрук В.Г. Основи науково-дослідної роботи: Навчальний посібник / В.Г. Петрук, Є.Т. Володарський, В.Б. Мокій. – Вінниця, 2006.
5. П'ятницька-Позднякова І.С. Основи наукових досліджень у вищій школі: Посібник для студентів вузів / І.С. П'ятницька-Позднякова. – Київ, 2003.

Вибіркові компоненти *Туризмологія*

1. КОД: ВБ 1.1.

2. РІК НАВЧАННЯ: перший

3. СЕМЕСТР: 1

4. ЛЕКТОР: к.е.н. Шевченко-Перепьолкіна Р.І.

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність застосовувати поглиблені знання з історичного туризмознавства при підготовці та виконанні наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: предмет та методи дисципліни; передумови та чинники розвитку туризму, основні поняття та визначення, функції та структури туризму; періодизації розвитку туризму; особливості формування системи гостинності, складових індустрії туризму; поняття та структури ринку туристичних послуг, механізму функціонування туристичного ринку, основ маркетингу й менеджменту в туризмі; особливості обслуговування туристів різними видами транспорту; основні заклади розміщення туристів; організація харчування туристів; особливості організації анімаційних послуг в туризмі та технології створення анімаційних програм; особливостей міжнародного та національного регулювання туристичної діяльності.

Вміти: застосовувати фаховізнання на практиці; аналізувати туристичний потенціал територій; розробляти, просувати, реалізовувати та організовувати споживання туристичного продукту; застосовувати сучасні технології обслуговування туристівта вести претензійну роботу; уміння за безпечувати з клієнтами та діловими партнерами ефективно комунікації; основні положення туристичного законодавства, національних і міжнародних стандартів з обслуговування туристів.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: -

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Туризмологія як наука. Передумови, чинники та періодизація розвитку туризму. Об'єкт, предмет і методи дослідження туризмології. Місце туризмології в системі наук. Головні задачі туризмології на сучасному етапі. Проблеми термінології в туризмології. Сутність й основні функції туризмології. Основні поняття та визначення туризму. Індустрія туризму та її структура. Туристична послуга та її специфічні риси. Готельний та ресторанний бізнес в історії туризму. Заклади ресторанного господарства. Історичні та національні передумови їх виникнення і функціонування у різних країнах світу. Технологія надання транспортних послуг в готельному комплексі. Класифікація підприємств харчування. Умови і методи обслуговування. Класифікація засобів розміщення у світі. Ринок туристичних послуг. Маркетинг та менеджмент в

туризмі. Суб'єкти туристичного ринку. Механізм функціонування туристичного ринку. Маркетинг та менеджмент в туризмі. Характерні особливості маркетингу в сфері послуг. Загальні принципи організації транспортного обслуговування туристів Система транспортного забезпечення в туризмі та класифікація транспортних засобів. Вид транспорту. Фактори вибору транспортного засобу. Види транспортних подорожей та їх характеристика. Класифікація транспортних подорожей. Організація екскурсійної діяльності та анімаційних послуг в туризмі. Поняття екскурсія як процес. Екскурсія як туристична послуга. Схема і завдання екскурсійного процесу. Основні функції екскурсії. Основні ознаки екскурсії. Екскурсійний метод, його особливості. Класифікаційні ознаки екскурсій.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Банько В.Г. Туристська логістика: навч. посіб. / В.Г. Банько. – Київ: Дакор КНТ, 2008. – 203 с.
2. Дмитрук С.В. Соціально-педагогічні технології в туризмі: навч. посіб. / С.В. Дмитрук, О.Ю. Дмитрук. – Київ: ЦУЛ, 2012. – 328 с.
3. Історія туризму: підруч. / В. В. Абрамов, М. В. Тонкошкур; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2010. – 294 с.
4. Панченко Ю. В. Менеджмент внутрішнього і міжнародного туризму: навч. посіб. / Ю.В. Панченко, О.Є. Лугінін, С.В. Фомішин. – Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. – 342 с.
5. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні: Збірник нормативно-правових актів / Під заг. ред. проф. В.К. Федорченка; Київський ун-т туризму, економіки і права. – К.: Юрінком Інтер, 2002. – 640 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Регіональна історія України

1. КОД: ВБ 1.2.
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 1
4. ЛЕКТОР: доц. Гончарова Н.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.
Фахові компетентності спеціальності: здатність брати участь у дискусії з певної наукової проблеми, у різних формах наукової комунікації; здатність застосовувати поглиблені знання з історичного туризмознавства при підготовці та виконанні наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: історію розвитку регіоналістики, її концептуальні та прикладні аспекти; понятійно-категоріальний апарат курсу; критерії та методи управління регіональним розвитком, зміст і цілі регіональної політики; особливості

5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:

Загальні компетентності: здатність до цілеспрямованого накопичування знання, самостійного пошуку та опрацювання інформації.

Фахові компетентності спеціальності: здатність застосовувати поглиблені знання з історичного туризмознавства при підготовці та виконанні наукових проектів прикладної спрямованості, а також при вирішенні певних практичних проблем.

6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

Знати: місце екскурсіології в системі суспільних наук; історію екскурсійної справи; основні поняття та терміни екскурсійної теорії; функції, ознаки, класифікації екскурсій; організаційні засади підготовки екскурсій та їх методичне забезпечення; техніку проведення екскурсій різних видів; основи професійної майстерності екскурсовода.

Вміти: проектувати процес обслуговування екскурсантів за окремими етапами надання послуги з використанням існуючих технологій; розробляти різні види екскурсій з урахуванням пізнавальних потреб індивіда на підставі знань екскурсійних ресурсів рекреаційного комплексу; обирати й застосовувати оптимальні методичні прийоми та техніку ведення екскурсій; працювати над підготовкою екскурсій в складі творчої групи.

7. ПРЕРЕКВІЗИТ: Туризмологія

8. ЗМІСТ КУРСУ:

Історія екскурсійної діяльності в Україні. Основи екскурсознавства та організація екскурсійної роботи на туристсько-екскурсійних підприємствах. Екскурсійна теорія. Сутність екскурсії. Класифікація екскурсій. Технологія підготовки нової екскурсії. Етапи підготовки нової екскурсії. Підготовчий етап створення нової екскурсії. Етап безпосередньої розробки екскурсії. Сутність значення і методика роботи по етапам. Відбір і вивчення екскурсійних об'єктів. Види екскурсійних об'єктів, методика відбору екскурсійних об'єктів. Поняття про картку об'єкта, методика та порядок створення карток об'єктів. Упорядкування маршруту екскурсії. Види маршрутів. Методичні прийоми ведення екскурсій. Спрямованість методики проведення екскурсії. Методичні прийоми розповіді. Техніка ведення екскурсії. Складові елементи техніки ведення екскурсій. Особливості проведення різних видів екскурсій. Міські екскурсії. Основи музеєзнавства: особливості проведення екскурсій в музеях. Предмет музеєзнавства. Класифікація музеїв. Експозиційно-виставкова робота музею. Методичне забезпечення екскурсії. Правила туристсько-екскурсійного обслуговування на автобусних маршрутах і турах.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Бабарицька В.К. Менеджмент туризму: Туроперейтинг / В.К. Бабарицька, О.Ю. Малиновська. – К.: Альтерпрес, 2004. – 288 с.
2. Енциклопедичний словник-довідник з туризму / В.А. Смолій, В.К. Федорченко, В.І. Цибух. – К.: Видавничий Дім "Слово", 2006. – 372 с.
3. Історія екскурсійної діяльності в Україні / В.К. Федорченко, О.М. Костюкова, Т.А. Дьорова, Н.М. Олексійко – К.: Кондор, 2004. – 166 с.

4. Організація екскурсійної діяльності. Опорний конспект лекцій. Укладач О.О. Каролоп.- К.: Видавничий центр КНТЕУ. - 2002. – 45 с.
5. Чагайда І. М. Екскурсознавство. Навчальний посібник. – К.: “Кондор”, 2004. – 204 с.
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська.

Англійське академічне письмо

1. КОД: ВБ 1.4.
2. РІК НАВЧАННЯ: перший
3. СЕМЕСТР: 2
4. ЛЕКТОР: доц. Олейнікова Г.О.
5. КОМПЕТЕНТНОСТІ, ЩО ЗДОБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ:
Фахові компетентності спеціальності: вміння створювати тексти однією з іноземних мов з використанням термінів, які прийняті в фаховому середовищі.
6. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:
Знати: теоретичні аспекти предмету, що вивчається; лексичний мінімум фахового спрямування; знати правила цитації.
Вміти: стисло викладати зміст тексту, логічно структурувати ідеї щодо вступу/висновків; організувати текст як послідовність абзаців з їх заголовками та підзаголовками; користуватися логічними сполучниками для поєднання абзаців в єдиний текст; коректно наводити цитати; писати вступ/висновків; укладати бібліографію; вчитувати та виправляти роботу.
7. ПРЕРЕКВІЗИТ: -
8. ЗМІСТ КУРСУ:
Поняття академічного письма. Основні підходи до академічного письма. Основні концепції академічного письма. Критичне читання та критичне письмо. Формулювання теми. Структура наукової роботи. Особливості англійського наукового дискурсу. Точність та правильність наукових творів. Цитування та посилання. Різні способи цитування. Відношення автора до цитованого матеріалу. Плагіат. Питання наукової етики. Англійський науковий дискурс. Основи процесу академічного письма. Читання та анотування наукової літератури з досліджуваної проблеми. Етапи процесу письма. Робота з електронними та друкованими науковими джерелами. Електронні бази даних. Абзац з вираженням думок. Абзаци з формулюванням проблеми та її вирішення. Елементи академічного письма. Написання есе. Оформлення результатів дослідження. Написання наукових звітів. Написання анотацій та анотованих бібліографій.
9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:
  1. Марчишина А.А. Basics of Academic Writing: навчальний посібник з основ наукового письма / А.А. Марчишина. – Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2010. – 168 с.

2. Семенов О.М. Академічне письмо: лінгвокультурологічний підхід: навч. посіб. / О.М. Семенов, О.П. Фаст. – Суми: СумДПУ імені. А.С. Макаренка, 2015. – 220 с.
3. Яхонтова Т.В. Основи англomовного наукового письма: навчальний посібник для студентів, аспірантів і науковців / Т.В. Яхонтова. – Львів: ПАІС, 2003. – 218 с.
4. Hartley, J. (2008). *Academic Writing and Publishing: A Practical Guide*. – New York, NY: Routledge. Retrieved from <http://inf.ucv.ro/~mirel/courses/MIAM114/docs/academicwriting.pdf>
5. Lillis, T., & Curry, M. J. (2010). *Academic Writing in a Global Context*. New York, NY: Routledge. Retrieved from https://www.warner.rochester.edu/files/news/files/curry_book_10.pdf
10. ВИДИ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТА МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекції, семінарські заняття, самостійна робота.
11. МОВА НАВЧАННЯ: українська, англійська.